

RAPORTUL JURIDIC DE DREPT PROCESUAL CONTRAVENȚIONAL¹⁾

Andrian CREȚU

Doctor în drept, Universitatea de Studii Politice și Economice Europene „Constantin Stere”,
Chișinău, Republica Moldova
e-mail: andrian.cretu@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0002-8144-5233>

În procesul și năzuința de a se afirma ca ramură distinctă a dreptului, dreptul procesual contravențional încearcă să demonstreze că raportul juridic pe care îl reglementează este unul aparte, cu totul deosebit de cel al dreptului contravențional. De aceea, prezentul articol are ca obiectiv principal de studiu, argumentarea particularității raportului juridic ce face să desprindă definitiv dreptul procesual contravențional de cel procesual penal, ramuri ale dreptului ce se diferențiază după un șir de caracteristici. În pofida faptului că procedura examinării contravențiilor se cere a fi una mai simplificată, ținându-se cont de gravitatea redusă a faptei săvârșite, totuși, într-o țară unde abuzul de serviciu este la el acasă, iar agenții constatați văd în fiecare cetățean un contravenient sau eventual criminal, măsurile legislative ce ar veghea îndeaproape acțiunile acestora, nu pot fi eficiente fără impunerea desfășurării unei proceduri contravenționale după reguli distincte. Unele împrejurări specifice zonei geografice în care trăim, percepția greșită din partea funcționarilor publici privind procedura documentării faptelor contravenționale, tradițiile și specificul societății postsocialiste, impun a reglementa o ramură distinctă a dreptului - dreptul procesual contravențional. Descrierea raportului juridic în jurul căruia funcționează această ramură a dreptului constituie subiectul lucrării de față.

Cuvinte-cheie: raport juridic, obiect de studiu, conținut juridic, drepturi, obligații, corelație, proces contravențional.

LEGAL REPORT OF PROCEDURAL CONTRAVENTIONAL LAW

In the process and the aspiration to assert itself as a distinct branch of the law, the contraventional procedural law seeks to demonstrate that the legal relationship it regulates is a separate one, completely different from that of the contraventional law. Therefore, this article has as its main objective of study, the justification of the specificity of the legal report which makes it possible for the procedural contraventional law to be permanently separated from the criminal procedural law, branches of the law which differ according to a number of characteristics. Not with standing the fact that the procedure for examining contraventions is required to be more simplified, taking into account the low seriousness of the offense, however, in a country where the abuse of office is at home and established officers see every citizen as an offender or possibly a criminal, legislative measures that would closely monitor their actions cannot be effective without imposing an infringement procedure under separate rules. Some circumstances specific to the geographical area in which we live, the wrong perception on behalf of public officials on the procedure for documenting contraventions, the traditions and the specificity of the post-socialist society, require that a distinct branch of law to be regulated - an procedural contraventional law. The description of the legal report around which this branch of law operates is the subject of this work.

Keywords: legal report, object of study, legal content, rights, obligations, correlation, contraventional process.

¹⁾ Acest articol a fost publicat anterior în revista „Supremația dreptului”, nr. 1-2, anul 2020, pag. 165-170. - ISSN 2345-1971.

RAPPORT JURIDIQUE DE DROIT PROCESSUEL CONTRAVENTIONAL

Dans le processus et le désir de s'affirmer comme une branche distincte du droit, le droit processuel contraventional tente de démontrer que la relation juridique qu'il régleme est spéciale, assez spéciale à celle du droit contraventional. Par conséquent, cet article a comme principal objectif d'étude, l'argumentation de la particularité de la relation juridique qui fait définitivement séparer le droit processuel contraventional du droit processuel pénal, branches du droit qui diffèrent selon une série de caractéristiques. Malgré le fait que la procédure d'examen des contraventions doit être plus simplifiée, en tenant compte de la gravité de la petite infraction, cependant, dans un pays où l'abus est à la maison, et les agents de recherche voient dans chaque citoyen un contrevenant ou éventuellement un criminel, les mesures de la législation qui surveillerait de près leurs actions, ils ne peuvent être efficaces sans exiger la conduite d'une procédure contraventional selon des règles distinctes. Certaines circonstances spécifiques à la zone géographique dans laquelle nous vivons, la mauvaise perception de la part des fonctionnaires sur la procédure de documentation des faits contraventionals, les traditions et les spécificités de la société post - socialiste, nécessitent la réglementation d'une branche distincte du droit- le droit processuel contraventional. La description de la relation juridique autour de laquelle cette branche du droit opère est le sujet de cet article.

Mots-clés: rapport juridique, objet d'étude, contenu juridique, droits, obligations, corrélation, processus contraventional.

ПРАВОВЫЕ ОТНОШЕНИЯ В ПРОИЗВОДСТВЕ ПО ДЕЛАМ О ПРАВОНАРУШЕНИЯХ

В процессе и в своем постоянном стремлении утвердиться в качестве отдельной отрасли права, производство по делам о правонарушениях пытается доказать, что правовые отношения, которые оно регулирует, являются отдельными, полностью отличающимися от административного права. В этой связи, основная цель данной статьи заключается в аргументации специфики и особенностью правовых отношений, что позволяет окончательно отделить производство по делам о правонарушениях от уголовного судопроизводства - отраслей права, различающихся друг от друга по ряду признаков. Тем не менее, несмотря на то, что процедура рассмотрения правонарушений должна быть более упрощенной, с учетом незначительной тяжести совершенного деяния, в стране, где злоупотребление служебным положением является обычным делом, а констатирующие агенты видят в каждом гражданине потенциального правонарушителя или преступника, законодательные меры, которые могли бы более внимательно следить за их действиями, не могут быть эффективными без надлежащего ведения производства по делам о правонарушениях в соответствии со строго определенными нормами. Более того, учитывая специфику географического региона, в котором мы живем, традиции и особенности постсоциалистического общества, ошибочное восприятие государственными служащими процедуры документирования правонарушений, необходимо урегулировать и сформулировать отдельную отрасль права, которая установила бы производство по делам о правонарушениях. Характеристика правовых отношений, в рамках которых функционирует данная отрасль права, стала основной темой данной статьи.

Ключевые слова: правовые отношения, предмет изучения, юридическое содержание, права, обязанности, соотношение, правонарушение.

Introducere

Ținând seama de faptul că obiectul reglementării dreptului procesual contravențional îl constituie relațiile care apar între autoritățile statului și persoa-

ne (fizice și juridice) în legătură cu comiterea unei contravenții, întregul studiu asupra raportului juridic de drept procesual contravențional trebuie orientat spre examinarea categoriilor de relații pe care le

reglementează și de dragul cărora se formează. De aceea, trebuie să pornim de la realitatea potrivit căreia dreptul procesual contravențional nu reglementează toate relațiile care apar ca urmare a comiterii contravenției, ci doar cele care au drept scop atragerea la răspundere contravențională.

Astfel, relațiile patrimoniale și nepatrimoniale ce apar ca urmare a comiterii unei contravenții, poate constitui obiect al reglementărilor și al dreptului civil, și al dreptului muncii, și al dreptul familiei, și al dreptului electoral, și al dreptului fiscal, și al dreptului vamal etc.

Pornind de la această împrejurare este necesar de a determina care sunt categoriile de raporturi, ce se încadrează în obiectul de reglementare a dreptului procesual contravențional. Or, delimitarea raporturilor juridice ce constituie obiect de reglementare a dreptului procesual contravențional de alte categorii de raporturi juridice similare ce constituie obiect de reglementare a altor ramuri de drept, se realizează pe calea determinării (specificării) obiectului de către însăși legislator¹ și unificării acestuia în funcția de un criteriu distinct.

Metodologia de cercetare. Pentru atingerea scopului prestabilit, în cadrul cercetării de față, au fost utilizate pe larg un șir de metode de cercetare dintre care menționăm: metoda analizei, metoda sintezei, metoda deducției, metoda istorică, metoda sistemică și metoda empirică.

Conținutul de bază al cercetării

Pentru a descrie în amănunt particularitatea raportului juridic de drept procesual contravențional, nu putem trece cu vederea caracterile juridice care-

¹ Legislatorul o face în conținutul articolului 2 al Codului procesual contravențional, unde se indică categoriile de raporturi ce nu fac obiect al reglementărilor legislației procesual contravenționale. Utilizând metoda excluderii, determinăm respectiv, care sunt categoriile de raporturi patrimoniale și nepatrimoniale care fac obiectul reglementării dreptului procesual contravențional.

descriu, trăsăturile sale, dar și noțiunea ce indică la întreaga sa esență juridică.

Definiția, caracterile și structura raportului juridic procesual contravențional

Definiție. Sub aspect general, raport juridic constituie o relație socială reglementată de normele dreptului. Orice domeniu al relațiilor sociale privește un compartiment concret al reglementărilor. Prin urmare, *raportul juridic procesual contravențional constituie acea relație socială reglementată de normele dreptului procesual contravențional.* Este important în acest sens de reținut trei momente esențiale:

- a) raportul juridic procesual contravențional este o relație socială;
- b) această relație socială datorită importanței sale prin voința legislatorului îmbracă haină juridică;
- c) acestea sunt relații sociale care au menirea să protejeze drepturile și interesele persoanelor fizice și juridice în exercitarea drepturilor și obligațiilor sale.

Caracterile raportului juridic procesual contravențional

Ca și orice raport juridic, raportul juridic procesual contravențional se bucură de anumite caractere definitorii și anume:

Raportul juridic procesual contravențional poartă caracter social.

Aici se cer menționate două momente esențiale:

- legea nu poate stabili reguli pentru lucruri (bunuri)²;

² Deși în textul Codului contravențional se mai “strecează” anumite reglementări, pe care dacă citindu-le, vom exclude conținutul lor logic, atunci am putea să spunem că ele (normele) stabilesc obligații și drepturi pentru lucruri. Exemplu putem prezenta conținutul alineatului (1) al articolului 287/3 al Codului contravențional, care stabilește drept componență de contravenție “Aflarea pe teritoriul Republicii Moldova a vehiculului neînmatriculat în Republica Moldova, clasificat la poziția tarifară 8703, și a remorcii atașate la acesta, clasificată la poziția tarifară 8716, fără certificatul ce atestă achitarea vinierei pentru o perioadă mai mică de 7 zile, se sancționează cu amendă de

- conduita coerentă poate fi apreciată doar prin manifestări raționale.

Astfel spus raportul juridic procesual contravențional poate apărea doar între persoane privite cât individual atât și în colectivități.

Raportul juridic are caractervoluțional.

Raportul procesual contravențional devine raport juridic deoarece acest lucru s-a voit de către legislator și necesitatea acestuia a fost conștientizată, astfel cum voința legislatorului constituie nu altceva decât manifestarea reprezentativă a voinței întregului popor. Totodată aspectul volitiv este sesizat și prin faptul că raporturile juridice procesual contravenționale izvorăsc din acte juridice procesual contravenționale care relevă exprimarea voinței părților la asigurarea unei ordini generale de drept.

Raportul juridic procesual contravențional se caracterizează prin faptul că autoritățile statului impun actele de procedură, iar participanții se supun acestor imperative.

Fiind criteriu de bază aplicabil domeniului jus publicum, se caracterizează prin următoarele:

a) Autoritățile publice competente în a constata și examina cazul contravențional determină faptul dacă ia naștere sau nu raportul procesual contravențional;

b) Autoritățile publice competente în a constata și examina cazul contravențional determină scopul raportului la care participă;

c) Autoritățile publice competente în a constata și examina cazul contravențional stabilesc drepturile și obligațiile la care se obligă, cu alte cuvinte obiectul raportului juridic procesual contravențional;

la 45 la 60 de unități convenționale”. De fapt s-ar înțelege că se face referință la fapta care aparține vehicolului, însă textul acestui articol urmează a fi înțeles în privința posesorului sau proprietarului vehicolului. La fel stau lucrurile și cu referire la prevederile articolului alineatului (1) al articolului 439 al Codului contravențional (reținerea autovehicolului), care de fapt este o sechestrare și nu o reținere.

d) Autoritățile publice competente în a constata și examina cazul contravențional stabilesc conținutul raportului, adică acel volum și substanța drepturilor și obligațiilor de care „profită” ceilalți participanți la proces.

Structura raportului juridic procesual contravențional

Raportul juridic procesual contravențional îl formează trei elemente constructive:

- a) subiecții raportului juridic;
- b) obiectul raportului juridic;
- c) conținutul raportului juridic.

Părțile raportului procesual contravențional

Subiectele raportului juridic de drept procesual contravențional sunt autoritățile publice competente în a constata și examina cazul contravențional, pe deoparte și persoanele fizice și persoanele juridice care sunt titulari de drepturi și obligații procesuale, având, după caz, o anumită calitate procesuală. De fiecare dată în raport este prezent subiectul pasiv și subiectul activ. Subiectul pasiv constituie partea la raport care este îndreptățit de a pretinde de la alți participanți ca aceștea să acționeze într-o anumită manieră în cadrul procesului contravențional. Subiectul activ constituie acel participant la proces, care este titular de drepturi procesual contravenționale și care este în posibilitate de a cere de la subiectul pasiv executarea anumitor acțiuni. În procesul contravențional, de altfel ca și în raportul procesual penal, părțile în proces, potrivit scopului pe care îl urmăresc, pot fi împărțite în patru mari categorii și anume – partea acuzării (agentul constatator, procurorul, victima, avocatul victimei), partea apărării (persoana în privința căreia a fost pornit procesul contravențional și avocatul acesteia), autoritatea competentă de a adopta decizia (agentul constatator împuternicit să adopte decizia pe caz, procurorul, instanța de judecată) și partici-

panții care contribuie la înfăptuirea justiției (martorii, experții, specialiștii etc.).

Capacitatea procesual contravențională a subiectelor raporturilor juridice procesual contravenționale

Întrunirea calității de subiect al raportului juridic procesual contravențional cere prezența capacității lui procesual contravenționale. Capacitatea procesual contravențională include în sine două elemente principale:

a) *Capacitatea de folosință*, care constituie aptitudinea persoanei de a avea drepturi și obligații procesual contravenționale.

b) *Capacitatea de exercițiu*, constituie aptitudinea persoanei ca prim acțiunile sale să-și dobândească drepturi și să-și asume obligații procesual contravenționale.

Articolul 16 al Codului contravențional indică faptul că este pasibilă de răspundere contravențională persoana fizică responsabilă care, în momentul săvârșirii contravenției, are împlinită vârsta de 18 ani. Persoana fizică cu vârsta între 16 și 18 ani este pasibilă de răspundere contravențională pentru săvârșirea faptelor prevăzute la art.69 alin.(1), art.78, 85, 87, art.88 alin.(1), art.89, art.91 alin.(1), art.104, 105, 203, art.204 alin.(1), (2) și (3), art.228–245, 336, 342, 352–357, 363, 365, art.366 alin.(1), art.367, 368, 370, art.372 alin.(2) ale Codului contravențional.

Totalizând cele expuse mai sus, constatăm că în calitate sa de contravenient, persoana fizică poate apărea drept parte la raportul procesual contravențional în calitate de persoană în privința căreia s-a pornit proces contravențional (bănuit în comiterea contravenției) doar odată cu atingerea vârstei de 18 ani, iar la contravențiile prevăzute de alineatul (2) al articolului 16 al Codului contravențional, acesta poate avea calitatea de persoană în privința căreia s-a pornit proces contravențional (bănuit în comiterea

contravenției) la atingerea vârstei de 16 ani. Înainte de atingerea unei asemenea vârste persoana fizică nu poate avea calitatea de persoană în privința căreia s-a pornit proces contravențional (bănuit în comiterea contravenției).

Stabilirea unui asemenea cenz de vârstă este condiționat de prezența discernământului, adică de capacitatea persoanei fizice de a conștientiza natura faptelor sale și consecințelor acestora.

În ce privește calitatea de martor în procesul contravențional, Codul contravențional nu stabilește reglementări referitoare la capacitatea de exercițiu a martorului. Din acest motiv ne vom adresa la prevederile articolului 90 al Codului de procedură penală, care indică faptul că nu pot fi citați și ascultați ca martori persoanele care, din cauza defectelor fizice sau psihice, nu sînt în stare să înțeleagă just împrejurările care au importanță pentru cauză și să facă referitor la ele declarații exacte și juste. Aceasta impune prezența discernământului pentru a avea calitatea de martor.

Totodată, articolul 110¹ al Codului de procedură penală, audierea martorului minor în vîrstă de pînă la 14 ani în cauzele penale privind infracțiuni cu caracter sexual, privind traficul de copii sau violența în familie, precum și în alte cazuri în care interesele justiției sau ale minorului o cer, în condițiile art.109 alin.(5), se va efectua de către judecătorul de instrucție în spații special amenajate, dotate cu mijloace de înregistrare audio/video, prin intermediul unui interviuator. Martorului minor care la data audierii nu a împlinit vârsta de 14 ani i se va atrage atenția că trebuie să spună adevărul.

În ce privește calitatea de victimă în procesul contravențional, persoana fizică poate apărea ca parte a acestor raporturi, chiar de la naștere, o asemenea calitate nefiind condiționată de prezența sau lipsa discernământului.

Capacitatea procesuală de folosință și de exercițiu a persoanei juridice apare din momentul înregistrării

persoanei juridice și încetează la momentul încetării activității acesteia.

Obiectul raportului juridic de drept procesual contravențional îl formează acele acțiuni sau inacțiuni care sunt pretinse de către părți în raport, precum și rezultatele nemijlocite, ale executării obligațiilor ce rezultă din raport.

Problema obiectului raportului juridic procesual contravențional obține o expresie destul de controversată în literatura de specialitate.

Astfel în vederea considerării obiectului raportului juridic procesual contravențional avem prezente o diversitate de opinii:

Obiect al raportului juridic procesual contravențional constituie acțiunea sau abținerea pe care subiectul activ o poate pretinde subiectului pasiv.

Obiectul raportului juridic procesual contravențional formează acțiunea sau abstențiunea la care este în drept să pretindă subiectul activ și de care este ținut subiectul pasiv;

O altă opinie determină ca obiect al raportului juridic procesual contravențional valorile materiale și nemateriale (nepatrimoniale) protejate prin legea contravențională.

În perioada contemporană este acceptată preponderent opinia precum, că obiectul raportului juridic procesual contravențional îl constituie acele acțiuni sau abstențiuni la care pretind părțile, adică conduita acestora.

Însă, nu putem nega faptul că orice raport juridic, inclusiv și cel procesual, are ca obiect un anumit rezultat, de regulă de natură materială, cum ar fi și repararea prejudiciului material sau înlăturarea influenței inadmisibile.

În instituirea poziției noastre, este necesar de apelat la o diversitate de împrejurări de ordin teoretic și juridic și anume că orice raport juridic apare, se desfășoară, modifică și încetează având drept scop: ordonarea unei conduite sau dobândirea unui obiect material etc. În special prin încadrarea în raport, su-

biectul activ pretinde de la cel pasiv nu doar o conduită specifică ci și faptul obținerii unui avantaj de natură patrimonială.

Așadar, în acest caz, pentru a evita o eventuală contradicție, ne vom referi la noțiunea de obiect al raportului juridic procesual contravențional în două sensuri și anume definim obiectul raportului juridic procesual contravențional ca fiind: acele acțiuni sau inacțiuni pretinse de către subiectul activ pentru subiectul pasiv – *obiectul intrinsec* și realizarea cărora poate avea în consecință un scop patrimonial sau nepatrimonial – *obiectul extrinsec*.

Conținutul raportului juridic procesual contravențional îl constituie totalitatea de drepturi și obligații procesual contravenționale pe care le au părțile și participanții privitor la obiect.

Dreptul (subiectiv) procesual contravențional

Posibilitatea subiectului activ de a pretinde subiectului pasiv să întreprindă acțiunea procesuală, sau să se obțină de a face ceva în cadrul procesului, reieșind din normele legale ce impune comportamentul părților, atunci când au intrat în raportul juridic, constituie dreptul (subiectiv) procesual contravențional.

Elemente caracteristice ale dreptului (subiectiv) procesual contravențional, în fond se relevă următoarele elemente definitorii:

a) dreptul (subiectiv) procesual contravențional este o posibilitate (putere sau facultate) recunoscută de legea procesual contravențională subiectului activ.

b) în temeiul acestei posibilități, subiectul activ poate el însuși să aibă o conduită, poate pretinde la o conduită corespunzătoare pentru subiectul pasiv³.

c) În caz de necesitate poate să asigure exerci-

³ Este necesar să reținem că în calitate de titular al drepturilor poate fi orice parte la proces, cât agentul constator, procurorul, instanța, atât și contravenientul, martorul, expertul și alți participanți.

tarea acestei posibilități prin intermediul forței de constrângere.

Totalitatea de drepturi subiective procesual contravenționale dictează necesitatea unei clasificări ale acestora, precum ele își realizează manifestarea. Clasificarea drepturilor subiective procesual contravenționale se realizează în funcție de mai multe criterii:

Astfel, distingem: *drepturi procesuale absolute și drepturi procesuale relative*. Se consideră drept (subiectiv) procesual contravențional absolut, acel drept, al cărui titular poate avea-o conduită anumită fără a fi necesară determinarea subiectului pasiv - titularul obligației corelative. În cazul respectiv dreptul subiectiv procesual contravențional absolut este opozabil concomitent tuturor. Aceste categorii de drepturi se caracterizează prin faptul că:

- a) are cunoscut titularul său;
- b) titularul obligației corelative nu e cunoscut, acesta fiind format din totalitatea de subiecte de drept procesual contravențional;
- c) dreptului respectiv îi corespunde obligație de a nu i se aduce atingere;
- d) este opozabil în același timp tuturor.

Din șirul acestora distingem dreptul agentului constator de a efectua acțiuni de constatare a cazului contravențional.

Dreptul subiectiv procesual contravențional relativ. Constituie acel drept în virtutea căruia titularul poate pretinde conduită de la un subiect bine determinat. Caracterele dreptului (subiectiv) procesual contravențional relativ este că:

- a) are cunoscut titularul său;
- b) este cunoscut subiectiv pasiv, adică titularul obligației corelative;
- c) este opozabil numai subiectului pasiv determinat.

Din șirul acestora distingem dreptul persoanei în privința căreia s-a pornit procesul contravențional de a-i fi aduse la cunoștință despre drepturile sale procesuale, inclusiv dreptul de a fi asistat de avo-

cat și de a beneficia de serviciile translatorului sau interpretului. Acest drept al său este opozabil, după caz, doar agentului constator, procurorului sau instanței, care examinează cazul. Oferirea informației despre drepturile și obligațiile procedurale de către o altă persoană nu va produce efectul exercitării dreptului (subiectiv) procesual.

Drepturi (subiective) procesual contravenționale patrimoniale. Drepturi subiective procesual contravenționale patrimoniale sunt acelea, ale căror conținut poate fi evaluat pecuniar. Deosebim așa categorii de drepturi patrimoniale cum ar fi dreptul de a fi reparate cheltuielile de examinare a cazului (cheltuielile judiciare), dreptul martorului de a fi compensat pentru pierderea timpului de muncă etc.

Drepturi (subiective) procesual contravenționale nepatrimoniale. Drepturi subiective procesual contravenționale nepatrimoniale sunt acelea, ale căror conținut nu poate fi evaluat pecuniar. Deosebim următoarele categorii de drepturi nepatrimoniale:

- a) drepturi ce privesc existența și integritatea (la viață, sănătate, onoare, cinste, demnitate umană etc);
- b) drepturi ce privesc identificarea persoanei (nume, domiciliul, reședință (șediu) etc.);

Obligația procesual contravențională

Ca fiind latura pasivă a conținutului raportului juridic, obligația procesual contravențională constituie îndatorirea subiectului pasiv al raportului juridic procesual contravențional de a avea o anumită conduită corespunzătoare dreptului (subiectiv) procesual contravențional corelativ. Obligația procesual contravențională poate fi pozitivă, care prezumă sarcina exercitării unor acțiuni, și negativă, care privește sarcina subiectului de a se abține de la realizarea anumitor acte.

Concluzii

În încheiere, intenționăm a arăta că raportul juridic de drept procesual contravențional constă din

reglementarea procedurilor ce urmează a fi respectate de toți subiecții implicați în procesul examinării contravenției de orice fel, din acoperirea juridică a relațiilor ce se leagă între contravenient și parte vătămată, precum și între aceștia cu toți subiecții participanți în procesul de constatare, examinare și decizie pe marginea răspunderii ce urmează a fi aplicată.

Referințe bibliografice

1. Constituția Republicii Moldova din 29.07.1994. În: Monitorul Oficial Nr. 1 din 18.08.1994.
2. Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218-XVI din 24.10.2008, MO 3-6/15 din 16.01.2009.
3. Codul de Procedură Penală, aprobat prin Legea nr.

122 din 14.03.2003. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 07.06.2003, nr. 104-110.

4. Hotărârea Plenului CSJ a RM din 04.07.2005, nr.7 - Cu privire la practica asigurării controlului judecătoresc de către judecătorul de instrucție în procesul urmăririi penale //Buletinul CSJ a RM 11/3, 2005.

5. Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova “Despre aprobarea Instrucțiunii cu privire la ținerea lucrărilor de secretariat în curțile de apel și judecătoria nr.41 din 22.12.2003” Buletinul Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova, 2004, nr.1, pag.23, precum și nomenclatorul-tip al dosarelor din judecătoria, care în punctual 4-7 indică termenul de “materiale administrative”.

6. TROFIMOV, I., CREȚU, A. *Drept procesual contravențional*. Editura Cartea Militară, Chișinău, 2017.